

20. august 2015

UKA2015/150

Ilanngussaq 1

Sundheds- og Ældreministeriet

Enhed: Primær Sundhed
Sagsbeh.: DEPPKH
Sagsnr.: 1504651
Dok. nr.: 1749980
Dato: 11. august 2015

ALLAKKIAQ

**Ikummatissat atorsimasat aamma eqqakkat radioaktiviussut isumannaatsumik
isumagineqartarneri pillugit nunat tamalaani ataatsimoorussatut
isumaqatigiissutip eqikkarnera (Eqqakkanut isumaqatigiissut)**

1. Tunngavik

Kunngearfiup Danmarkip Eqqakkanut isumaqatigiissut 9. februar 1998-imi atsiorpaa, akuersissuteqarnermullu atsiugarisaq toqqorsisuusumut, IAEA-mi generalsekretærimut 3. september 1999-imi toqqortillugu. Tamanna ilutigalugu Kunngearfiup nalunaarutigaa isumaqatigiissut manna tikillugu Kalaallit Nunaannut aamma Savalimmiunut atuutinngitsuusoq.

Nunat 25-t, ilanngullugit nunat atomip nukissiorfinnik ingerlataqartut 15-it isumaqatigiissummik akuersissuteqareernerisigut Eqqakkanut isumaqatigiissut 18. juni 2001-imi atuutisneqalerpoq. 9. oktober 2013-imi nunat 69-it isumaqatigiissummik akuersissuteqarsimapput.

2. Isumaqatigiissut

2.1. Isumaqatigiissutip siunertaa atuuffigisaalu (kapitali 1)

Eqqakkanik isumaqatigiissut, "incitements"-isumaqatigiissummik taaneqartartoq ikummatissat atorsimasat aamma eqqakkat radioaktiviussut isumaginerisa iluini nunarsuarmi tamarmi qaffasissummik isumannaallisaanikkut inissisimaffiup angullugulu attannissaanik siunertaqarpoq. Nunani namminerni killiffinnik nalunaarusiornerit aammalu ukiut pingasukkaarlugit Reviewimik ataatsimiittarnerit aqutugalugit nunani namminerni iliuuserisat aamma nunat tamalaani suleqatigiinnerup nukittorsarnerisigut tamakku pissapput. Ataatsimiinnerni taakunani nunani namminernit nalunaarusiat oqaluserineqassapput, aammalu ikummatissat atorsimasat eqqakkallu radioaktiviussut nunat ataasiakkaat isumaginninnerini unammillerfissat nukittuffeqarfigisallu suussusersineqassallutik.

Ikummatissat atorsimasat sakkutooqarnermut atunngisatut atomip nukinganik nukissiorfinnit pippata ikummatissat atorsimasat isumaginerinut isumaqatigiissut atorneqarpoq. Taamatuttaaq eqqakkat radioaktiviussut sakkutooqarnermut tunngasuunngitsunit sulianit pisuugaangata eqqakkanik radioaktiviussunik isumannaatsumik isumaginninnermut isumaqatigiissut atorneqarpoq. Taamaattorli pisuni sulianit sakkutooqarfimmeersunit ikummatissat atorsimasat aamma eqqakkat radioaktiviussunit pinngorlutik pisunit pisimatillugit isumaqatigiissut atorneqarneq ajorpoq.

Aammattaaq allassimavoq Eqqakkanik isumaqatigiissut aallaavimmigut eqqakkat taamaallaat pinngortitamit akuutissanik radioaktiviussunik imaqarpata (NORM), atomip nukinganik ikumatitsinermi ingerlatamik eqqakkat pisimassaneri eqqarsaatigissanngikkaanni; tassalu atomip nukissiornermut, ilanngullugulu uranimik aatsitassarsiornermut sulianut atatillugu.

2.2. Ikummatissat atorsimasat aamma eqqakkat radioaktiviussut isumannaatsumik isumagineri (kapitalit 2 aamma 3)

Naalagaaffiit peqataasut ataasiakkaat makku isumagissavaat:

- suliassat pisariaqartut isumaginissaat, ikummatissanik atorsimasanik eqqakkanillu radioaktiviusunik isumaginninnerni ingerlassat tamarmik, inuit ataasiakkaat, inui-aqatigiit avatangiisillu qinngornernut tunngatillugu aarleqqutitut naammattumik isumannaarsimanissaat qulakkeerniarlugu,
- ikummatissanik akuutissanillu radioaktivinik atorsimasanik naalagaaffiit pioreersutut isumaginnittarnerinik misissuisarneq, kingornatigullu isumaqatigiissut malillugu pi-umasaqaatinut atuuttunut naalagaaffiup naapertuutsitsinissaanik isumaginnineq,
- ingerlatsivinni, ikummatissat atorsimasat aamma/imaluunniit akuutissat radioaktivi-usut isumagineqarfiinut atatillugu pisariaqartitatut ingerlatsisarnerit pilersinnerinik atuutsilernermillu isumaginnineq,
- ingerlatsiviit tamakku naammattumik isumannaatsuussusiinik, aammalu atugarisat ilusiliarineri sanaartornerilu misilittakkanik, misileraanernik misissueqqissaarnernillu tunngaveqarnerinik qulakkeerineq,
- ingerlatsiviit tamakku ulorianassuserisinnaasaannik tulleriarluakkamik isumannaal-lisaanikkut avatangiisitigullu nalilersuisoqarnissaq, kiisalu ingerlatarinissaanut piffis-sap atugassap paasiniarnissaanik suliaqartoqarnissaq ingerlatsiviit sanaartulinngin-nerini qulakkeenera,
- ikummatissanik atorsimasanik aamma/imaluunniit akuutissanik radioaktiviusunik isumannaatsumik suliaqarnissamut ingerlatsininnik sanaartugaasunik ingerlataqarneq isumaqatigiissut malillugu pi-umasaqaatinik atuuttunik naapertuutsitsinerata qulak-keenera (artikel 9 aamma 16).

2.3. Isumannaallisaanermi aalajangersakkat nalinginnaat (kapitali 4)

Naalagaaffiit peqataasut ataasiakkaat makku isumagissavaat:

- nunami namminermi pisariaqartitatut inatsisit piviusunngortinnissaannik isumagin-nineq, taamaalilluni naalagaaffik isumaqatigiissummi aalajangersakkanik naaper-tuutsitsilissalluni,
- inatsisit aalajangersakkallu pingaarutillit piviusunngortinnissaannut nakkutilliisussatut oqartussaasumik pilersitsineq imaluunniit toqqaaneq, tamatumalu saniatigut oqar-tussaasoqarfiup taassuma kattuffinnit, ikummatissanik atorsimasanik aam-ma/imaluunniit akuutissanik radioaktiviusunik suliaqartartunit kiffaanngissuseqarnis-saanik qulakkeerineq,
- ikummatissanik atorsimasanik eqqakkanillu radioaktiviusunik isumaginninnermik akisussaaffeqartussatut kattuffimmit imaluunniit suliffimmut akuersissummik tunni-

ussaqsarimappat akuersissummik piginnittup pisussaaffimminik naapertuutsitsinisaanik isumaginnineq,

- ingerlatsiviit ikummatissanik atorsimasanik aamma/imaluunniit eqqakkanik radioaktiviusunik isumaginnittartut naammaginartunik upalungaarsimanermut pilersaarteqarnerinik, aammalu naleqquttunik akuttoqatigiinnik taakku misilerartarnerinik qulakkeerineq.

2.4. Aalajangersakkat allat (kapitali 5)

Ikummatissanik atorsimasanik aamma/imaluunniit akuutissanik radioaktiviusunik killeqarfinnik ikaarinnilluni assartuussinermi naalagaaffik peqataasoq sunaluunniit peqataasoq assartuussineq isumaqatigiissummut matumunnga aamma nunat tamalaani pisussaaffinnut allanut naapertuuttutut pisarnissaanik qulakkeerinnaaq.

Najoqutaqarfiit matusimasat imaarussimasut pigineri, pinngorteqqinneri imaluunniit eqqarneqarneri isumannaatsumik pisarnissaannik naalagaaffik sunaluunniit peqataasoq nunami namminerme inatsisit killingisa iluini qulakkeerinnaaq.

3. Isumaqatigiissummut tunngatillugu suleqatigiinneq

Danmarkip naalagaaffiillu makku akornanni isumaqatigiisut atuutsitaavoq: Albania, Argentina, Armenia, Australia, Østrig, Hviderusland, Belgia, Bosnien-Hercegovina, Brasilia, Bulgaria, Canada, Chile, Kina, Kroatia, Cypren, Tjekki, Estland, Finland, Frankrig, Gabon, Georgia, Tyskland, Ghana, Grækenland, Ungarn, Island, Indonesia, Irland, Italia, Japan, Kasakhstan, Korea, Kirgisistan, Letland, Libanon, Litauen, Luxembourg, Malta, Mauretania, Mauritius, Montenegro, Marokko, Holland, Nigeria, Norge, Oman, Peru, Filippinerit, Polen, Portugal, Moldova, Rumænien, Rusland, Saudi Arabia, Senegal, Slovakia, Slovenien, Sydafrika, Spania, Sverige, Schweiz, Tadsjikistan, Makedonia, Ukraine, De Forenede Arabiske Emirater, USA, Uruguay, Usbekistan, Vietnam.